

Ilmastotyön rahoitusmahdollisuudet

Katsaus rahoitusvälineisiin marraskuussa 2020

Next Generation EU – EU:n elpymispaketti 2021–2023

1. EU:n palautumis- ja tukiväline, Suomen saanto 3,2 Mrd €; maakunnat toimittaneet omat ehdotuksensa kansallista elpymis- ja palautumissuunnitelmaa varten *)
2. React EU, kohdentuu kuluvalle ohjelmakaudelle > viedään muutoksina nyk. EAKR/ESR-ohjelmaan, Suomen saanto 166 M€
3. JTF eli oikeudenmukaisen siirtymän paketti, sisällytetään uuteen EAKR/ESR-ohjelmaan, Suomen saanto 217 M€

*) Varsinais-Suomi nosti vastauksessaan uudistumista edistävinä teemoina esille muun muassa seuraavia: kiertotalous uuden liiketoiminnan synnyttäjänä; energiamurros ja energiatehokkaat investoinnit; hiilineutraalit kunnat; kestävä ruokaketju ja elintarviketeollisuuden viennin edistäminen; kestävät liikenneratkaisut. Keskiöön nostettiin vihreää siirtymää tukevat kiertotalousratkaisut.

Tukien välittäjäorganisaatiosta ja aikataulusta sekä rahoitettavista hankkeista tulossa ratkaisuja.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal)

EU:n tavoitteena on olla ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä. Ohjelman avulla edistetään resurssien tehokasta käyttöä siirtymällä puhtaaseen kiertotalouteen ja ennallistetaan biologinen monimuotoisuus ja vähennetään saastumista. Sisältää yhdeksän politiikkaohjelmaa.

Ohjelman toimien rahoitus kanavoidaan olemassa olevien rahoitusvälineiden kautta.

Erilliset: [Horizon Europe](#) 5 Mrd, [Invest EU](#) 5,6 Mrd, [RescEU](#) 1,9 Mrd, Digital Europe

[Horizon 2020-ohjelman Green Deal-rahoitushaku auki 22.9.2020-26.1.2021](#). Rahoitusta tutkimus- ja innovaatiohankkeisiin kaikilla Green Dealin politiikkaohjelma-aloilla.

EU:n alue- ja rakennepoliittinen ohjelma Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

EAKR ja ESR, [luonnosvaiheessa](#)

Meneillään Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020-ohjelmakausi. Arvioitu, että uusi ohjelma avataan toukokuussa 2021, saattaa viivästyä.

Toimintalinjat, erityistavoitteet sekä poimintoja niiden sisällöstä

1. Innovatiivinen Suomi

1. Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen
2. Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyväksi
➤ tuetaan älykkään ja vähäpäästöisen liikkumisen innovaatioita ja digitalisaatiota
3. Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyyn parantaminen

- tuetaan pk-yritysten tuotteiden, palveluiden ja tuotantomenetelmien kehittämistä ja kaupallistamista sekä innovatiivisten liiketoimintakonseptien syntymistä huomioiden ilmastokestävyys
- vahvistetaan hiilineutraaliin talouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista ja kehitetään uusia tuote- ja palvelukonsepteja

2. Hiilineutraali Suomi

1. Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

- TKI: hiilineutraalien ratkaisujen pilotointi; energiatehokkuus ja uus. energian käyttöönotto yritysten ja julkisen sektorin yhteistyönä; korjausrakentamisen osaaminen; älykkäät energiajärjestelmät; uus. energialähteet ja liiketoiminta; energian varastointi, Power to X ja vetytalous
- Yritystoiminta: energia- ja materiaalitehokkuuden soveltaminen, liiketoiminta ja markkinointi; hiilineutraalit tuotteet ja palvelut; korkean jalostusasteen tuotteet; energiaomavaraisuuden parantaminen.
- Päästöjen vähentäminen: yhteiskehittäminen, innovatiiviset hankinnat, seurantamenetelmät, vertailukelpoinen päästödata ja potentiaalit, liikenteen palvelukonseptit, uusiutuvat ja vaihtoehtoiset energialähteet liikenteessä, kestävät julkiset energiahankinnat.

2. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen

- TKI: yritysten ja alueiden kestävyyspilotit, suunnittelukäytännöt, sopeutumista edistävät ratkaisut, elinkeinotoiminnan haittojen ja riskien vähentäminen, viherrakenteet ja luontopohjaiset ratkaisut ympäristörakentamisessa.
- Yritystoiminta: älykkäät ratkaisut, liiketoimintakonseptit, turvallisuus- ja valmiustuotteet ja -ratkaisut, riskien hallinnan toimintamallit, elinkeinojen sopeutuminen, kestävä matkailu.
- Suunnittelu, toimeenpano ja tiedotus: alueelliset ja paikalliset sopeutumisstrategiat, neuvonta, tuki ja sopeutumistiekarttojen valmistelu, kestävät julkiset hankinnat, alueelliset logistiikkareitit, riskienhallintaosaaminen.

3. Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

- TKI: demo-ympäristöt, ekosysteemit, tiekartat, julkiset hankinnat, jätteen synnyn ehkäisy, älykäs materiaalivirtojen hallinta, hiilen sidonta, luonnonvara-alan kestävyys, metsäraaka-aineen materiaalitehokkuus, älytalot.
- Yritystoiminta: liiketoiminta- ja markkinaosaaminen, tuote- ja palvelukonseptit, tuotesuunnittelu, osaamiskeskittymät ja verkostot, teollisuuden sivuvirtojen ja jätteiden hyödyntäminen, lajittelun/kierrätyksen logistiikkaketjut, korkean lisäarvon tuotteet, arvoketjujen digitaaliset alustat ja muut työkalut.

3. Saavutettavampi Suomi

4. Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan rahoitus

Nykyinen ohjelmakausi 2014–2020. Uusi ohjelmakausi, ns. CAP27 kattaa vuodet 2021–2027. Siihen mennään kahden vuoden siirtymäkauden kautta.

- [CAP27 – Yhteisen maatalouspolitiikan kansallinen valmistelu](#)

Maatalouden tukijärjestelmä muodostuu useasta eri tukivälineestä.

1. EU:n suorat tulotuet maataloustuottajille (perustuki, viherryttämistuki, nuoren viljelijän tuki sekä tuotantosidonnainen tuki)
2. EU:n osittain rahoittamat, maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyvät tuet maataloustuottajille (investointituet ja nuorten viljelijöiden aloitustuet, maatalouden ympäristökorvaukset, luomukorvaukset, luonnonhaittakorvaukset, eläinten hyvinvointikorvaukset)
3. Kansalliset maataloustuet (pohjoinen tuki, Etelä-Suomen tuki)
 - [MMM Maatalouden tukijärjestelmä](#)

[Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma](#) → maatalouden uudistaminen ja maaseudun kehittäminen: osaaminen, innovaatiot, ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen hillintä, luonnon monimuotoisuus, vesien tila ja maaperän kunto, monipuolinen yrittäjyys, maataloustuotannon kilpailukyky, tuotteiden laatu ja tuotannon kestävyys.

[Alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelma](#) valmistellaan 31.5. 2021 mennessä, voimaan 2023 alkaen.

[Elvytysvaroja](#) ohjataan myös maaseudun kehittämisohjelman kautta > toteutetaan maaseutuohjelman muutoksella. Toimenpiteissä tulee painottaa vihreää taloutta (linkit Pelloilta Pöytään ja Biodiversiteetti-strategiaan), digitalisaatiota ja sosioekonomista kestävyttä.

Central Baltic -ohjelma 2014–2020

Ohjelma rahoittaa rajat ylittäviä yhteistyöhankkeita Suomen (mukaan lukien Ahvenanmaa), Viron, Latvian ja Ruotsin alueella. Hallinnointi Varsinais-Suomen liitto.

Kansallinen ja alueellinen rahoitus

ELY-keskus

- [Yritysten kehittämisavustus](#), 4,1 M€ vuodelle 2021 (pk-yritykset, kasvu ja kansainvälistyminen, hiilineutraalius yhtenä kriteerinä)
- [Avustukset pientalojen öljylämmityksestä luopumiseen](#), 29 M€
- [Avustukset kuntien lähivirkistysalueiden kunnostukseen ja kehittämiseen](#), 10 M€

Varsinais-Suomen liitto

- [Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitus](#)
- [Alueelliset innovaatiot ja kokeilut \(AIKO\) -rahoitus](#)

ARA

- [Öljystä luopuminen kuntien kiinteistöissä -avustus](#) 15 M€ (ARA)

- [Energia-avustus asuinrakennuksille](#) (ARA)

Business Finland

- [Energiatuki, investointi- ja selvityshankkeet](#): uus. energian tuotanto tai käyttö, energiatehokkuuden parantaminen, energiajärjestelmän muuttaminen vähähiiliseksi

TEM

- [Kiertotalouden investointi- ja kehittämishankkeet](#) 1 M€

YM

- Kuntien ja alueiden ilmastotyön vauhdittaminen 3 M€/vuosi; uusi haku aukeaa joulukuussa
- Muovien talteenoton kokeilu- ja pilottihankkeet 1 M€
- Julkisen puurakentamisen kehityshankkeet
 - [YM Avustukset ja tuet](#)

MMM

- Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden toteutus (LULUCF), valmisteilla asetus, ehdotettu 103,1 M€ vuosina 2020–2023
- [Joutomaiden metsitystuki](#), valmisteilla laki

LVM

- Sähköisen liikunnan tukeminen [Electromobility-rahoitus](#)
- [Liikkumisen ohjauksen valtionavustus](#), 1,15 M€, kestävien liikkumistottumusten tiedollinen ohjaus ja palvelujen kehittäminen (Traficom)
- [Tieliikenteen turvallisuuden valtionavustus](#) (Traficom)

[Ilmastorahasto Oy](#)

- Ilmastorahaston ensisijaisina sijoituskohteina ovat teollisen mittaluokan skaalaukset, esimerkiksi uuden ilmastoteknologian demonstraatiovaiheen hankkeet tai pilottilaitokset.
- Sijoitusten kokoluokka on tyypillisesti 10–50 miljoonaa euroa.
- Rahoitettavat kohteet voivat olla yksityisten ja julkisten toimijoiden hankkeita.
- Ilmastorahasto voi myöntää oman ja vieraan pääoman ehtoista rahoitusta sekä välirahoitusta.

Rahaston toiminta käynnistyy joulukuussa 2020.

[Kuntien vihreä rahoitus](#)

- Kuntarahoituksen vihreä laina ja leasing on suunnattu ympäristöystävällisten investointien rahoittamiseen. Vihreää rahoitusta voi hakea investointihankkeeseen, jossa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia.
- Rahoitettavat hankkeet voivat kuulua johonkin näistä alueista:
 - uusiutuva energia
 - kestävä joukkoliikenne
 - kestävä rakentaminen
 - vesi- ja jätevesihuolto
 - energiatehokkuus
 - jätehuolto
 - ympäristönhoito

